

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ös szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 137. szám.

Hétfő, június 18.

Beiktatás után.

Nagybecskerek, június 18.

A vármegye közönsége, különösen azok, kik a pénteken és szombaton lefolyt ünnepek szem- és fültnai voltak, ma is annak a lelkes, méltósággal teljes ünneplésnek a hatása alatt állnak, melylyel Botka Bélát a főispáni székbe iktatták. Örömmel jegyezzük fel, hogy ez ünnepeket semmiféle dissonans hang nem zavarta. Sem a közgyűlési teremben, sem a fehér asztalnál. Biztató előjel ez, melyből közéletünk békéjét illetőleg a legörvendetesebb konzekvenciákat vonhatjuk le.

Két nagyszabású beszéd hangzott el, mely megérdemli, hogy részleteivel is foglalkozzunk.

Az új főispán minden szónoki frázist és olesó hatást kerülő beszédje mély benyomást tett a hallgatókra.

De különösen megjelenezték azt a kijelentést, hogy tiszteletben tartja ezután is mindenkinek egyéni és politikai szabadságát. Értsünk belőle mindnyájan, akár a 48, akár a 67-nek legyünk hivi. De értsenek belőle különösen azok, akik türelmetlenségükkel és fanatizmusokkal mármár odajuttatták társadalmi és politikai életünket, hogy sem megérteni, sem megbecsülni nem akarjuk egymást. Nygony helyesen mondta az új főispán:

„Tudom és felfogom is, hogy ezen elkeseredés az utolsó válságos idő küzdelmei kifolyása, de reményem és hiszem, hogy a közelmúlt nehéz időknek ezen a társadalmi térre is átsapott hulláma a helyre állt békével elsimul és a közélet szereplőinek a közérdek előmozdítására irányuló férfias, nyilt, önzetlen és őszinte törekvései legrovidebb idő alatt eloszlatják majd a félreértéseket, amelyek ezen elkeseredés szülő okai voltak s ha ez, amit bizton hiszek, mentől előbb bekövetkezik, akkor valamennyien vállvetve mint egy ember egy cél felé törekszünk és egy ügyet, a haza szent ügyét fogjuk szolgálni.“

A főispán e szavai bizonyítják, hogy nem hiába élt e vármegyében, ismeri az embereket és a viszonyokat. S mert ismeri, senki sem lehet annyira hivatott a politikai és társadalmi ellentétek elsimitására, mert mindkét párt bizalommal és rokonszenvvel viseltetik iránta.

A beiktatási ünnepélyről szólván, nem feledkezhetünk meg arról a nagyszabású beszédéről sem, melylyel dr. Vinczehidly Ernő üdvözölte az új főispánt. A beszéd nem lepett meg bennünket, hisz megszoktuk, hogy megyei tisztikarunk e kiváló képzettségű tagja mindig eltalálja azt a hangot, melyen szólnia, azt a szót, melyet kimondania kell. De ezáltal önmagát multa felül. Annak az indokolása, hogy Torontál-vármegye a nagy nemzeti ellenállás harcában miért nem állott az első harcvonalban, szónoki és politikai mestermű. Ujból idézzük ezt a pontot:

„Mi is elvontuk a törvénytelen kormánytól a támogatásunkat és bizalmunkat. A mi szíveinket is elöntötte a hazafiai felángolás, majd a kétségbeesés. Nem egyszer fejünkbe szökkent a vér nekünk is. Láttuk mi is az abszolutizmus szörny ábrázatját és el voltunk készülve támadására.

De nekünk nem volt szabad szíveinkkel gondolkodni. Az ország lelkében, a nagy magyar Alföld délibabos rónáin jó volt ez úgy. De itt a végeken, az idegen

határok mentén le kellett gyöznünk minden szenvedélyünket és csak egyen csüng-nünk szenvedélyesen, azon, hogy e poliglott vármegyében fentartsuk a magyar államiság sértetlen tekintélyét.

Az volt álláspontunk, hogy amíg törvényteleniséget nem követelnek fölünk, nem adunk alkalmat az abszolutizmusnak a beavatkozásra. Nem tesszük ki tisztviselőinket az elűzetésnek, nem hagyjuk hivatalainkat illetéktelen elemek által elfoglalni s nem engedjük át más ajku népünknek, a magyar állam tekintélyét a közgazgatási tisztviselő személyében ismerő lelkületét, zürzavaros és vészes gondolatoknak.

Ezért álltunk mi a tartalékseregben s ezért mondhatjuk ma méltóságodnak, hogy a magyar államiság és nemzeti eszme csorbitatlanságával veszi át Torontál-vármegye kormányzatát.“

A főjegyző e szavai viharos tetszést keltettek. A megyei politika ellenzői néhány ellentmondást vegyítettek az általános tetszésbe, amit elvi álláspontjuk ment. De nekik is be kellett látniok, hogy jogosult volt az az álláspont, melyet a törvényhatóság tulnyomó többsége a válságos napokban elfoglalt. S főleg be kellett látniok, hogy dr. Vinczehidly valóban a vármegye közvéleményének adott kifejezést, mikor így nyilatkozott. Az óvatos emberek úgy vélték, hogy ezt a pontot egyáltalában kerülni kellett volna. Nincs igazuk. A hallgatás csak akkor lett volna igazolt, ha Torontál-vármegye közönségének oka volna a tettekért vagy mulasztottakért restelkedni. A törvényhatóság alkotmányos erületét sem védeni, sem erősíteni nem kell, de igenis helyesen tette a főjegyző, hogy közéletünk visszasságai középette megállapította eljárásunk tiszta indokait.

Ékesen szólott a vármegye főjegyzője a gazdasági és társadalmikérdésekről is, melyek a vármegye közönségét foglalkoztatják.

Az új főispán rokonszenvvel egyéni-sége kiválóan alkalmas nemcsak arra, hogy az ellentéteket kiegyenlitsé, de arra is, hogy maga körül csoportosítva mindazokat, akik társadalmi vagy közgazdasági téren dolgozni akarnak, jó példával járjon elől, mert szívesen követik.

Bármilyen hízegő is mindaz, amit a beiktatás alkalmával az új főispánnak és az új főispánról elmondtak, annyi bizonyos, hogy nehezebb feladatra még nem vállalkozott torontáli főispán, mint Botka Béla. Politikai, közgazdasági és társadalmi téren nehéz feladatok várnak reá, az isteni gondviselés adjon neki hozzá erőt és munkakedvet.

Uj korszak küszöbén áll a vármegye. Legyen áldást hozó minden lakójára.

A „Tulipánkert“ megalakulása Nagybecskereken.

— Saját tudósítónktól. —

— június 18.

Az országszerte megindult lelkes mozgalom, melynek célja mindannak felkarolása, támogatása, fejlesztése, amit magyar iparosok teremt és magyar kereskedelem közvetít — Nagybecskereken is termékeny talajra talált s így tegnap délután megalakult Nagybecskereken is a „Tulipánkert“ és a „Magyar iparvédő egyet nagybecskereki fiókja“. Lelkesedéssel áll Nagybecskerek város polgársága is azoknak a sorába, akik a nagy és nehéz munkának diadalmos végrehajtására vállalkoztak.

A felsőkereskedelmi iskola dísztermét ez alkalommal nagy és előkelő közönség töltötte meg, melynek soraiiban a hölgyvilág is nagy számmal volt képviselve.

Az alakuló gyűlést Franz J. L. bankigazgató nyitotta meg, szeretettel üdvözölve a megjelenteket. A megalakulás aktusa előtt azonban felkérte Csongor György tanárt, a budapesti központ kiküldöttjét, hogy az iparvédő egyesület leendő működéséről tájékoztatást nyújtson.

Csongor György tanár erre hosszabb beszédben vázolta az egyesület feladatát, céljait és kötelességeit s a többek között a következőket mondotta:

Hosszu, küzdelmes évszázadokon keresztül megvédte a magyar nemzet drága vérével a nyugatot a kelet ellen s ezért az emésztő, önfeláldozó küzdelemért nem az elismerés és hála jutott osztályrészéül, hanem amint a közelmúltban tapasztaltuk, „nyomor és szenvedés“ lön kitalásba helyezve. Pedig a magyar nem azért van itt, ennek a nemzetnek missziója van, nagy feladatokra hivatott és tragikuma éppen abban áll, hogy önállóságát előmozdító közjogi harcokban köti le összes erőit. A lezajlott vészterhes, zivataros napok alatt idők volt gondolkodni róla, milyen gyengék, milyen árva vagyunk; barátaink nincsenek, magunkra vagyunk hagyva. Be kell végre látnunk, hogy mily nagy hibát követtünk el, a mikor nem fektettünk súlyt gazdasági helyzetünk jobbítására. Szegények vagyunk, a szükség kényszere a nemzet legjobbjait viszi át az oceánon s ha ez ellen nem indítunk erőteljes akciót, úgy öngyilkosságot követünk el, önmagunkat kergetjük a végpusztulásba. Politikával nem akar foglalkozni, csak visszatér újra Széchenynek ama mondására, hogy csak gazdag, jólétben élő nemzet lehet független. Az Adria gyöngyéből, Fiuméből szubvencionált magyar hajók viszik ki Amerikába a nemzet erőteljes, fiatal munkásait és ezek közül vajmi kevés tér vissza hazájába. Magyarország népe csökken, mert százezreknek nincsen kereseti forrása. Ha minden emberre jutna egy földdarab, akkor talán nem volna szükség iparra. Azonban a gazda szegény, 7 gyermeke van s halála után ezt a kis földdarabját 7 részre kell osztani. Ezeknek a gyermekeknek ismét vannak gyermekeik, de ezek az unokák már zsellértengődéssel tartják fönn magukat. Szól a hölgyekhez, a kik magyar anyák s fiaikról, a kik menthetetlenül a nyomornak néznek elébe.

A pusztulásba vezető útról vissza kell térni s erre csak egy módozat van, felkarolni az eddig elhanyagolt magyar ipart, megteremteni a magyar nemzeti kereskedelmet. A magyar államnak évi szükséglete mintegy 1300 millió koronát tesz ki s ebből az összegből 1000 millió megy a külföldre. Könnyelműen, telt marokkal szórjuk a pénzt a külföldre, holott idehaza is előállíthatnók a szükséges iparcikkeket.

A gyakorlati, reális életből vett példák hosszú sorozatával bizonyítja, mekkora könnyelműséggel hagyjuk stagnálni a magyar ipart és magyar kereskedelmet, s hogy a jövőben a már meglevő magyar ipart fel kell karolni, támogatni, nagyrabecsülni és nagygyá növelni.

Foglalkozik az önálló vámterület kérdésével s álomnak tartja, hogy ez máról-holnapra bekövetkezhessék. A külföldre guruló 1000 millió magyar korona közül majdnem az egész összeget Ausztria foglalja le. Elképzelhető-e — ugymond — hogy Ausztria erről az óriási jövedelemről csak úgy „mir nichts, dir nichts“ lemondjon. Hogy az az Ausztria, amely a magyar autonom vámtarifa elnevezését a minap a Bankgasse-ban oly aljas támadást intézett a magyar delegátusok ellen, hogy ez az Ausztria egy könnyen felállítani engedné a vámsorompókat? Ezt kizártnak tartja és maga is becstelenséget, hazaárulót bitangnak mondaná azt az osztrák állampolgárt, aki komolyan vallja a „Los von Ungarn“ elvét.

Csak nem hagyják veszni az 1000 milliót jövedelmező magyar fejős tehént? Így semmi esetre sem fogunk boldogulni Ausztriával, hanem igenis, ha kizárólag és intenzíven támogatjuk a hazai ipart, akkor önmagától, természetesen be fog állni az önálló vámterület. Óva int a bojkottól, mert az kétélű fegyver, hanem csak arra kér, hogy legalább egy esztendeig vegyük meg kizárólag a magyar munkás véres verejtékével előállított termékét és önmagától omlik össze a gazdasági közösség minden támasztéka.

Tanítványával annak idején számos gyárát

látogatott meg s a fiuk elkedvtelenítve látták, hogy mindenütt német igazgatóval, német irodával, német vagy cseh munkásokkal állanak szemben. Fogadalmat tettek, hogy ők, ha majd elvégezték iskoláikat, teljes erejükkel fel fogják karolni a magyar ipart. Nem igen bizott a fogadkozásban, pedig ez a fogadalom komoly volt s ma, amikor rendre jönnek a végzett diákok azzal, hogy „tanár ur, tegyünk valamit”, akkor megdöbben a szíve, mert éppen ez a „tegyünk valamit” teremtette meg a „Magyar Iparvédő Egyesület”, amely ma már 8000 elszánt, lelkes, minden áldozatra kész tagot számlál. Négy esztendővel ezelőtt indult meg az egyesület s reméli, hogy további négy esztendő muiva fel fogja karolni Magyarországot egész társadalmát s akkor el fog jönni az a kor, amikor gazdagok leszünk, mert gazdagoknak kell lennünk, mert csak gazdag népek lehet politikai sulya, koldus ország csak könnyörögthet. A béke fegyvereivel való intenzív működésre hívja fel a jelenlevőket, különösen a hölgyeket, üdvözlő mindenkit a budapesti központ nevében és isten áldását kéri működésünkre.

Az éljenzéssel fogadott előadás után megajították a választásokat, melyeknek eredménye a következő: Elnök: Franz J. L., alelnök: dr. Nagy Dezső és Herr Ödön, titkár: Streiman Antal, jegyző: Szegfű Sándor, pénztárnok: Edenburg Lajos, ellenőr: Grünfelder Antal. Választmányi tagok: Mencer Lipót, dr. Várady Imre, Szöllőssy Kálmán, Seprős Valter, Homa Kálmán, Oldal Antal, Anna Adam, Edelmann Ottó, Knyaskó Lajos, Perl Mihály, Magyar Pál, Török Ferenc, Baaden Károly, Bányai Jakab, dr. Vinczehidly Ernő, Jankó Agoston, Hegedüs Kálmán, Hegedüs János, dr. Kardos Samu, Steinitzer Géza, dr. Perisics Zoltán, Ládai Kálmán, Quirsfeld László, Ambrózy László, Perger Rezső, Láng Károly, Schilesz Lajos, Kovács József, Marcoin Jenő, Kónya Ferenc, Kugler Lipót, Etlinger Péter és Weiterschan Mihály.

A női szakosztály pedig így alakult meg: Védnök: Botka Béláné főispánné. Elnök: Dr. Mihálovits Ödön. Alelnök: Faur Kornélné és Franz Lászlóné. Választmányi tagok: Szalay Józsefné, Steinitzer Gézané, Jankó Agostonné, dr. Riesz Jakabné, Haidegger Valérka, Dinstl Emilia, Fuchs Istvánné, dr. Kardos Samuné, dr. Szlammer Agostonné, Messinger Karolin, Szöllőssy Kálmánné, Broncs Ernőné, Hegedüs Sándorné, Edelmann Ottóné, Grünbaum Arnoldné, dr. Nónay Pálné, Schwarz Lajosné, dr. Billitz Béláné, Herr Annuska, dr. Várady Imréné, dr. Vinczehidly Ernőné, dr. Nagy Dezsőné, dr. Perisics Zoltánné, Tóth Istvánné, Engl Ádámné, Perger Rezsőné, Weiterschan Fülöp Jakabné, Weiterschan Éva és Bohn Éva.

A róm. kath. hitközség alakuló ülése.

— június 18.

A nagybecskereki róm. kath. hitközség képviselőtestülete tegnap délután tartotta alakuló közgyűlését Franz J. L. elnöklété mellett. Az ülés legfontosabb tárgyát a különféle bizottságok megválasztása képezte. E bizottságok a következőképen alakultak meg:

Iskolaszék: Dr. Anna Ernő, Balácsi József, dr. Brájer Lajos, Baaden Károly, Franz J. L., dr. Fialowski Béla, dr. Grandjean József, dr. Haidegger Lajos, Herr Ödön, Harzer József, Krumenacker Ferenc, Mayer Rezső, Oldal Antal, dr. Perisics Zoltán, dr. Plechl Szilárd, Steinitzer Géza, dr. Vég Lajos, Weiterschan Mihály.

Gazdasági választmány: Baaden Károly elnök, Anna János, dr. Anna Ernő, Anna Adam, Kugler Lipót, Krumenacker József, Klementics Ferenc, Pretz Péter, Oldal Antal, Steinitzer Géza, Steyer István, Schwan János, Weiterschan Mihály, Weiterschan Fülöp Jakab.

Templomatyák: Etlinger Péter, Kugler Lipót, Krumenacker József, Liptay István, Lindhof János, Pretz Péter, Röhrich Péter, Steyer István, id. Steyer Péter, Weiterschan Fülöp Jakab, Weiterschan Mihály.

Zene-bizottság: Dr. Brájer Lajos elnök, Baaden Károly, dr. Haidegger Lajos, Herr Ödön, Steyer István.

Temető-bizottság: Steyer István elnök, Harzer József alelnök, Weiterschan Mihály, Krumenacker József, Opolczér Lajos, Glaser Péter és Prashák M., mint kertészeti szakértő.

Számvizsgáló-bizottság: Partilla Géza elnök, Anna Adam, Harzer József, Mayer Rezső.

Ezek után Franz J. L. elnök a hitközség képviselőtestületét megalakultnak jelentette ki, majd pedig előterjesztette Strusz Félix volt hitközségi titkár végkielégítés iránti kérvényét. A képviselőtestület méltányolva Strusz Félix 20 évi titkári működését, Steinitzer Géza indítványára 500 korona végkielégítést szavazott meg neki.

A hitközségi épület átalakításának, esetleg újjáépítésének mikénti foganatosítására egy Baaden Károly, Steinitzer Géza, dr. Grandjean József, Anna Adam és Hoff Nándor tagokból álló bizottságot küldött ki a képviselőtestület.

Dr. Anna Ernő felemlíti, hogy a helybeli róm. kath. ifjuság már 12 év óta nem részesült a bérmálás szentségében. Kéri a képviselőtestületet, hogy ez irányban intézzen kérvényt a megyés püspökhöz. Magyar Pál kamarás-plébános kifejti azon okokat, amelyek folytán a bérmálás eddig elmaradt és megígéri, hogy a maga részéről is minden lehető el fog követni, hogy a hívők ez iránti méltányos óhaja lehetőleg még ez évben beteljesedjék.

Dr. Anna Ernő abbéli indítványát, hogy nagyobb ünnepek alkalmával a közönségnek a templomban való elhelyezkedésénél a templomatyák gondoskodjanak a rend fenntartásáról, valamint, hogy a szentélybe a hívők be ne eresztésenek, szintén magáévá teszi a képviselőtestület.

Dr. Grandjean József azt indítványozza, hogy az egyházi ünnepi körmeneteknél közreműködő zenekarok az általuk eljátszandó darabokat előre bejelentsek a zene-bizottságnak. Ezt az indítványt dr. Brájer Lajos ama pótlásával, hogy minden világi zenedarab kizárassék, elfogadták.

Herr Ödön indítványára a képviselőtestület jegyzőkönyvben megőrökíti néhai Baaden János volt buzgó templomatyá érdemeit, majd Krumenacker Ferenc indítványára kimondja, hogy ezentúl az előző ülés jegyzőkönyve felolvassassék. Végül Magyar Pál pápai kamarás szívélyes szavakban üdvözlő a megalakult képviselőtestületet és annak jövőző működésére Isten áldását kéri.

Ezzel az ülés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Julius 5. A torontái orvos-egylet közgyűlése.
Julius 9. Közig. biz. ülése.

— **Személyi hír.** Ferenczy Zoltán budapesti egyetemi könyvtári igazgató és Nesneda Aladár, az aradi fa- és fémipar-iskola igazgatója tegnap este Nagybecskerekre érkeztek, hogy miniszteri biztosokként részvegyenek a felső kereskedelmi iskola szóbeli érettségi vizsgálatain.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A m. kir. belügy-miniszter a szerbárdányi anyakönyvi kerületbe Amschlinger Péter helyettes segédjegyzőt, a kiszomboriba pedig Reisinger Mór kör-állatorvost anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és Amschlinger Pétert a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta. Kinevezte továbbá a csemetai anyakönyvi kerületbe Grandjean Géza h. jegyzőt anyakönyvvezetővé, a torontálszigetibe pedig Kokits Ottó községi irnokot anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és Grandjean Gézát a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta, azonkívül Vulisits Radivoj csemetai anyakönyvvezető helyettes hatáskörét a házassági anyakönyv vezetésére és a házasságkötésnél való közreműködésre is kiterjesztette.

— **A torontálmegyei orvos-egyesület közgyűlése.** A torontálmegyei orvos-egyesület, mint az O. O. Sz. fiókja, valamint a torontálmegyei orvosok nyugdíjgyesülete rendes évi közgyűlését a sorozások miatt július hó 5-ére halasztotta el.

— **Érettségi a felső kereskedelmi iskolában.** A felső kereskedelmi iskolában ma kezdették meg a szóbeli érettségi vizsgálatokat, amelyen Ferenczy Zoltán budapesti egyetemi könyvtár-igazgató a kultuszminiszterium, Nesneda Aladár az aradi fa- és fémipar-iskola igazgatója pedig a kereskedelmi miniszterium részéről vesznek részt miniszteri biztosokként. Az érettségi megkezdése előtt a vizsgáló-bizottság a francia írásbeli érettségi ügyével foglalkozott, melyről lapunk szombati számában emlékeztünk s amely bejárta a fővárosi lapok egyrészét is, oly alakban, hogy 25 növendék dolgozata közül 18 lett volna teljesen egyforma. A bizottság beható vizsgálat után konstataálta, hogy ez nem felel meg a valóságnak s a dolgozatok hasonlósága csak a fordítás természetéből folyt szükségszerűleg.

— **A sorozások.** Színes, mozgalmas és lármás képet mutatott ma egész nap a városház előtti térség. Fialat legények tolongtak a városháza bejárata alatt s várták, mikor hívják őket a bizottság elé, amely ki fogja mondani a nagyfonságú „tauglich“-ot, vagy „untauglich“-ot. Már-már ritkaság számba menő látvány ez a mai, hiszen két esztendő óta nem soroztak. Annál több azonban most a sorra kerülők száma, akik hozzátartozóikkal, ismerőseikkel és barátaikkal izgatottan tárgyalják az eshetőségeket. Ma a nagybecskereki illetőségű I. korosztálybelieket vizsgálták, holnap pedig a II. és III. korosztály-

beliek, valamint az idegenek kerülnek sor alá. A sorozóbizottság a következőképen alakult: A közös hadsereg részéről: Hausner Achilles őrnagy, katonai elnök, Venovich Mihály százados és Schima Albert főhadnagy sorozótisztek. A honvédség részéről: Szabó Gyula alezredes és Gulay Árpád hadnagy. A polgári hatóság részéről: Mencer Lipót polgári elnök, Strosz Béla vár. főjegyző, katonaiügyi előadó és dr. Weiterschan József városi főorvos. Katonai orvosokként működnek a közös hadsereg részéről dr. Adler Antal, a honvédség részéről dr. Sauerwald Bálint ezredorvosok. A sorozást Mencer Lipót polgári elnök nyitotta meg ma reggel 7 órakor szép beszéddel.

— **Rákosi Jenő és a Dmke.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület az első között volt, akik Rákosi Jenőt, a magyar újságírás büszkeségét a „Budapesti Hírlap“ negyedszázados emlékünnepe alkalmából üdvözlő üzenettel. A kultúregyesület nevében Rónay Jenő ny. főispán, a D. M. K. E. elnöke üdvözlötte Rákosi Jenőt, aki egyik díszelőke a közművelődési egyesületnek. A D. M. K. E. üdvözlő soraira most válaszolt Rákosi Jenő a következő gyönyörű hangu levelet intézte Rónay Jenő ny. főispán, elnökhez:

Minden elismerés jól esik a munkás ember szívének, de büszkévé teszi az, amely a legilletékesebb ajakról éri. Ha, amit a nemzeti munkában tennem sikerült, oly testületek vezérfői méltatják dícséretükre, melyek a nemzeti törekvések kultusza számára épített oltárokhöz hasonlatosak, akkor az örömmel együtt megnyugvás száll a szívünkbe. Igaz, rá ment az életünk, melynek már csak alkonyata van hátra, de ki ne adna nem egy, hanem tíz életet is érte, ha a nemzet vágyainak, dícsőségének, virágzásának, nagyságának adózhatja. Testvérekem üdvözlő Méltóságodat és az egyesületet, melynek vetéseire áldást kérek Istentől, dícsőséget azokra, akik nem fáradnak el a nemzet hű szolgálatában. Méltóságos Elnök Urnak kiváló tisztelettel hívó és alázatos szolgálója Rákosi Jenő.

— **Tornavizsga a zárdában.** Szombaton délután volt a nagybecskereki zárdában a növendékek tornavizsgálója. A vizsgán dr. Haidegger Lajos elnököt s nagyszámú közönség gyűlt össze, amely gyönyörködve nézte a bájos leányereg ügyes mozdulatait és tornamutatóit. Különösen szép volt a „Harangtánc“ s a közönség élénk ovációval jutalmazta a növendékek derék tanítóit, Leona nővért és Szabó Kisasszonyt fáradozásaikért.

— **A jegyzői tanfolyamhallgatók félévi vizsgálója.** Ma kezdették meg a jegyzői tanfolyamhallgatók második félévi vizsgáit, amelyet esütörtökig bezárólag tartanak. A szigorlat július hó elején lesz.

— **Határozás.** Mint részvétellel vesszük a hírt, Ambrózy Józsefné szül. Hutter Jozefin, Ambrózy József szappangyáros neje, tegnap este hosszas szenvedés után 52 éves korában meghalt. Temetése holnap délután 4 órakor megy végbe a Csernovits-utcai gyászházban.

— **A Dmke igazgatósági ülése.** Szegedről írják: A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósága szombaton Rónay Jenő elnöklété mellett a szegedi városi szék-épület bizottsági termében ülést tartott, amelyen végleges elhatározást nyert a makói internátus felállításának kérdése. Ez az internátus 100 növendék befogadására lesz alkalmas és a Csanádmegye közönsége által a kulturális célra átengedett megyei kórház megfelelő átalakítása 32.000 korona költségbe kerül. A makói fiók vezetőségénél eddig 72 növendék jelentkezett az internátusba való felvételre. Az igazgatóság egyúttal bizottságot küldött ki, amely hivatva lesz Hódmezővásárhely városával tárgyalni, a város által az ott felállítandó internátus ügyében tett ajánlatról. Hódmezővásárhely város ajánlatában nemes áldozatokat ajánlott fel az egyesületnek, úgy, hogy a közel jövőben ott is felépül a Dmke internátusa, mely egyemeletesnek tervezett épület lesz 140.000 korona költséggel. Ha tekintetbe vesszük emellett, hogy az egyesület szegedi és aradi internátusai, mely utóbbinak költségeire különben az egyesület 200.000 korona értékű egyesületi kötvényt fog kibocsájtani, már megvalósultak, valóban nagy és eredményes sikerét a kultúregyesületnek és különösen elnökének fáradthatatlan és önzetlen buzgóságát és tevékenységét el kell ismernünk. Ezért is kellett egyhangú lelkesedést az ülésen Ternovszky Alajos igazgatósági tag indítványra, hogy fejezze ki az ülés halálját és köszönetét Rónay elnöknek az egyesület érdekében kifejtett nagyszabású munkásságában. Az igazgatóság a titeli ovoida segélyezésére 620 koronát szavazott meg és megbízást adott a Parác községbeli viszonyok tanulmányozására, ahol egy csomó magyar ember idegenajkuak közé élve szűkölködik iskola és templom nélkül; a megbízás eredményéhez képest intézkedik majd az egyesület, a továbbiakra

nézve addig is fölterjesztést intéz a kultusz-miniszterhez a Parác községbeli viszonyok szanalása iránt.

— **Mulatság.** A szombati vívóakadémia után a torontáli atletikai klub táncmulatságot rendezett a kaszinó-vendéglőben. A mulatságon a rendezőség összeállította névsor szerint a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Dr. Vinczehidly Ernőné, Bánlaky Andrásné, Weiterschan Józsefné, Kaszás Kálmánné, Szilágyi Lajosné, báró Pásztoryné, Erdődy Aladárné.

Leányok: Bauer Ada, Bánlaky Mici, Pásztory Riza, Orsó Irén, Kaszás Mariska, Weisz Irma, Bakálovich Dóra.

— **Szocialista gyűlés.** A „Torontálmegyei szociáldemokratapárt” tegnap az Ellmer-féle vendéglőben pártértekezletet tartott, amelyen a Délmagyarországi szociáldemokratapárt részéről Krassó-Szörénymegye 1. Temesmegye 1. Torontálmegye 36 községe pedig 61 kiküldöttel képviseltette magát, amelyek összesen 44 szervezet megbízásából voltak jelen. Az értekezlet — amelyen Merschbacher János elnökölt — a következő határozatokat hozta: 1. A legrövidebb idő alatt, Nagybecskerek székhelyével párttitkárság állítandó fel. 2. Megválasztották az új megyei pártvezetőség 9 tagját és egy 5 tagú ellenőrzőbizottságot Nagybecskerek székhelyével. 3. Minden szervezet kötelességévé tétetett, hogy a pártlap és pártirodalom érdekében hathatós agitációt fejtsen ki. 4. Megállapították az új egységes partadót, a melyet minden szervezett munkás köteles pontosan befizetni. 5. Hozzájárult az értekezlet az országos kongresszus ama határozatához, hogy az általános községekben titkos választójogot a legmesszebbmenő agitációval kell előmozdítani, sőt szükség esetén általános politikai tömegsztrájkjal a kormányt erre kényszeríteni. Az értekezleten a budapesti központi pártvezetőséget Buchinger Manó képviselte. A hatóság részéről Berkes Lajos rendőrhadnagy volt jelen.

— **Gépészek vizsgálja.** A gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1906. évi június hó 24-én reggel 8 órakor a m. kir. államasutak műhelyépületében fog megtartani. A vonatkozó, szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józsefváros, Küttl-tér 2. sz.) címezve, legkésőbb a megelődő napon nyújtandók be.

— **A nagy ok** — Hogy van az, hogy már sohasem látom együtt a szép Bella kisasszonnyal?

— Oh, annak nagy oka van.

— Valóban? És szabad megtudnom?

— Hogyne! Feleségül vettem.

— **A szegedi rendőrség pöre.** Érdekes pört tárgyalt szombaton a szegedi esküdtbíró. Rostkovicz Arthur volt szegedi, most debreceni hírlapíró azt írta a szegedi rendőrségről, hogy az erkölcselenséget támogatja. A rendőrség sajtópört indított Rostkovicz ellen. A tárgyaláson vádlott vádjait fentartotta. Az elnök kérdésére, hogy kíván-e bizonyítani, Rostkovicz azt felelte, hogy nem, mert köztudomású dolgokról van szó s mert nem akarja, hogy a bizonyítási és tanukihallgatások révén szegény érje a szülővárosát. A vád- és védbeszéd után az esküdtek nem bünsnek nyilvánították a vádlottat s a verdikt alapján a bíróság Rostkoviczot fölmentette.

Színház és Irodalom.

* **Polgárak Nagyszentmiklóson.** Polgár Károly szintársulata pénteken érkezett meg Nagyszentmiklóstra és szombaton „A csöppség” című énekes vígjátékkal kezdte meg ottani előadásait.

* **A „Magyar Szemle”** szépirodalmi, művészeti és kritikai képes hetilap folyó XVIII. évfolyamának 24. száma június 14-én jelent meg a következő kiválóan érdekes tartalommal: Táltos, A magyar nóta. — Hevesi Sándor, Szavalás és színjáték. (IX.) — Lenau verseiből. (Fordította Havas István.) Szerelmi ünnep. — Távolban. — Hervadt róza. — A kőd. — Egykor és most. — Nádasdalok. — Nézd a folyót! — A három cigány. — Sándor Ernő, Borcsa szolgálóm története. — K. Csaby Ödön, Tündér Ilona. — Rosegger Péter, Pustel, a mézszegő. (Elbeszélés az alpesi népeletről. Ford. Huszár K.) — Szepessy László, Aradás. — Cholnoky László, Az idegen erő. — Regény: Handel-Mazzetti Enrica báróné, Jesse és Mária. (20. tolytatás. Fordította: Auer István.) — Marcus, A hétről (Kürthy György rajzaival.) — Irodalom: Fieber Henrik, Olasz művészet. (Diener-Dénes József, Leonardo da Vinci. — HK., Az egri leány gyűrűje. (Történeti színmű három felvonásban. Írta Prónai Antal.) — Színház: Hamlet-tanulmányok. (Hamlet színésze.) — Hegyi Aranka. — Vendégjátékok a Nemzeti Színházban. — Közgazdaság: A Magyar Jelzálog-Hitelbank konverziója. — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetések.

Sport.

× **A „Torontáli atletikai klub” vívóakadémiája,** mely a főispáni beiktatás ünnepeinek befejező részét képezte, szombaton délután 6 órakor tartott meg Botka Béla főispán jelenlétében.

A közönség nem töltötte meg a színházat s a vívói szempontból igen magas színvonalon álló akadémia nem részesült városunk közönsége részéről a megszokott érdeklődésben.

Az akadémiaira a várt idegen mesterek és vendégek közül megérkeztek a pancsovai vívóegylet igazi sportszeretetet tanúsító tagjai és Armentani Ede szegedi vívómester, valamennyien régi ismerősei a nagybecskereki közönségnek. Az akadémianak fénypontjait természetesen a mesterek küzdelmei képezték. A Kóos—Armentani, Kóos—Tóth F. vívór és Tóth—Armentani mesterek befejező kardassaut-i a vívóművészet legtisztább élvezetét nyújtották a hozzáértőknek.

Az amatőrök közül kiemelendők Pavlovits Péter, Szekesan János és Várkonyi József, valamennyien régi gyakorlattal bíró versenyvívók, a nagybecskereki közönségnek ismert kedveltjei.

Feltűnést keltett fiatal Faur János precíz és finom vívása, nemkülönben tetszésben részesültek Tóth Rezső és Székely N. is.

Ujdonságot képezett és igen kedves benyomást tett 3 középiskolai tanulónak Tóth mesterrel való vívóiskolája. A kis Nagy Dezső, Sándor Józsi és Thury Sándor pontos és esztétikus, valamint gyors és határozott mozdulataikkal valóban becsületére váltak Tóth mesternek, kinek különben is oroszlanrésze van a vívóakadémia létrejöttében. Az a 10 hetes vívótanfolyam, a melyet most fejezett be, ismét felélesztette a vívási tudást és egy újabb gárdát nevelt eme nemes sportnak. Reméljük, Tóth mester, kinek kiváló és lelkiismeretes tanításáról sportkörökben elragadtatással beszélnek, jövő esztendőben folytatni fogja megkezdett munkáját.

TÁVIRATOK.

A delegáció.

A hadügyi albizottság ülése.

Budapest, június 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A magyar delegáció hadügyi albizottsága tegnap Barabás Béla elnöklésével ülést tartott, amelyen a hadügyi költségvetést teljesen elfogadták.

Az ülésen kérést intéztek a hadügy-miniszterhez, hogy az aratás idejére szabadságot a mezőgazdasággal foglalkozó legénységét.

Pittreich közös hadügyminiszter kijelentette, hogy a kérésnek lehetőleg eleget tesz, de csak azokat szabadságot adhatja, akik saját földjeiken dolgoznak, azok azonban, akik napszámra dolgoznak, nem szabadságot kaphatnak.

A külügyi albizottság ülése.

Budapest, június 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délelőtt kezdte meg üléseit Csáky gróf püspök elnöklésével. Az ülésen jelen volt Goluchowszky gróf külügyminiszter, a magyar kormány részéről pedig Wekerle Sándor miniszterelnök és Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter.

Thoroczkay előadó szól az expozeról s kiemeli a hármasszövetség körül kifejtett politika helyességét, azonban kifogásolja, hogy a külügyminiszter nem helyezte súlyt annak idején arra, hogy a német sajtó ne foglaljon ellenséges álláspontot nemzeti küzdelmünkkel szemben. Egyébként elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Zichy Jenő gróf élesen támada a külügyminisztert, különösen a Balkán-poli-

tika miatt. Szerinte a külügyminiszter a Balkán-államok ellen irányuló politikát csak azért csinálta, hogy ott magyarellenes törekvéseket keltsen föl és ápoljon. Indítványozza, hogy az albizottság mondja ki, hogy nem helyesli a külügyminiszter által folytatott külpolitikát.

Az ülés folyik.

A király Bruckban.

Budapest, június 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi sürgöny szerint a király ma Bruckba utazott csapatszemlére. A király holnap ismét visszatér Bécsbe, a honnan 20-ikán Rechenbergbe megy az ottani kiállítás megnyitására.

Frigyes főhercegék Baranyában.

Budapest, június 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pécsről jelentik, Frigyes főherceg és neje Izabella főhercegnő szeptember elején szarvasvadászatra bélyei birtokukra utaznak, ahol ezuttal hosszabb időt töltenek.

A delegáció teljes ülése.

Budapest, június 18. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a delegáció teljes ülése június 25-én lesz.

Kossuth szobor Érsekújvárott.

Budapest, június 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Érsekújvárról sürgönyzik, ott tegnap leplezték le nagy ünnepséggel Kossuth Lajos szobrát. A leleplező ünnepélyen részt vett Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter is, aki folytonos ovációkban részesült.

Lueger Bukarestben.

Budapest, június 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bukaresti sürgönyök szerint az ott tartózkodó Lueger bécsi polgármestert a románok állandóan ünneplik s különböző lakomákat rendeznek tiszteletére.

Koromma égett.

Budapest, június 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szombathelyről jelentik: Felsőlővőn borzalmas tüzhálálnak lett áldozata Kurcz Teréz, Kurcz Károlyné háztulajdonos 10 esztendőes leánya. A kis lány a konyhában a tüzhely mellett babrált, miközben könnyű karton ruhája a kicsapó lángtól tüzet fogott és hamarosan lobbot vetett. A leánya ijedtében eszméletét veszítette s mire észrevették, akkorra már a szó szoros értelmében koromma égett.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1906. június 18.

A készárutüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	16.05	16.05	79	16.75	17.05
Pestvidéki	74	15.30	15.60	78	16.15	16.45
Bánsági	75	—	—	79	16.60	16.75
Bácskai	74	15.45	16.65	78	16.45	16.65
Szerbiai	76	14.90	15.—	—	—	—

Egyéb gabonanelemek		100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig
Rozs	elsőrendű	—	—
	középmínőségű	13.35	13.50
Árpa	takarmányára I. r.	13.25	13.30
	másodrendű	15.10	15.50
Köles	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	—
	középmínőségű	18.30	18.65
Tengeri	belföldi új	—	—
	román vagy bolgár	13.35	13.60
	cinquantin	—	—
Repce	káposzta	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, június 18. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre) 16.04—
 Buza (áprilisra 1907.) 16.54—
 Rozs (októberre) 13.48—
 Zab (októberre) 13.60—
 Tengeri (júliusra) 12.84—
 Tengeri (májusra 1907.) 11.32—

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunarról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Panesováról: reggel 8 óra 27 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 óra 06 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva, Panesova és Alibunarra: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
Béga-szentgyörgyre: (keskenyvágányú vonal) délután 12 óra 20 perc.

ZONGORA-LECKÉKET

jutányosan ad
Kozmáné Gizella
Alkotmány-utca 17.
(518-x.12)

Szerbaradác községétől.

555. szám. 1906.

603-33

Pályázati hirdetmény.

Szerbaradác község előjárósága a törvényhatóság által jóváhagyott 48/905. kgy. számú képviselőtestületi határozat értelmében a község tulajdonát képező szivattyú géphez egy vizsgázott gépészti óhajt alkalmazni.

Felhívtnak mindazon vizsgázott gépészek, kik ezen évnegyedenként utólagosan fizetendő 400 kor. évi díjazással járó állást elnyerni óhajtják, hogy a kellőleg felszerelt kérvényeiket az eddigi alkalmaztatásukat és magaviseletüket igazoló bizonylatuk kapcsán alólírott előjárósághoz ez évi június hó 25-ig adják be.

Az alkalmazásra vonatkozó többi feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Szerbaradác, 1906. június 11-én.

Marjanov Szvetozár, Srdanov Milán,
jegyző bíró.

Egy lakás

4 szobából, szükséges mellék-helyiségekkel és zárt folyosóval
augusztus hó 1-re kiadó.

Várkonyi-féle ház, Melencei-utca 18. Bővebbet ugyanott.

(483-x.17)

Lovrin községétől.

949. szám. 1906.

609-21

Hirdetmény.

Lovrin községe törvényhatóságilag jóváhagyott határozat alapján a szőlődülőben levő dülöutakat és vakdülöket az eredeti állapotnak megfelelően mérnöki-leg újból kitüzetni kívánja.

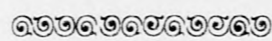
Ezen mérnöki munkát elvállalására nézve az ajánlatok Lovrin község előjárósághoz 1906. évi július hó 20-ig nyújtandók be.

Lovrin, 1906. évi június hó 15-én.

A községi előjáróság.

ZONGORATEREM

és zongora köicsönintézet.

A legkifűnőbb gyártmányú zongorák

(Ehrbar, Schweighofer Dörr stb. gyárakból)

kaphatók

Bröder Ignácnál,

Temesvári-ut, saját házában.

Regi zongorák becseréltetnek.

(202-5224)

Pályázat.

Sárafalva község jegyzői irodában, a jegyzői teendőkhöz jártas két napidíjas alkalmazást nyer. Az egyik napidíjas napi 4 koronával 3 hónapig, a másik napi 3 koronával 2 hónapig vételik föl.

Akik ezen alkalmazásra felvétetni óhajtának, alólírott községi jegyzőhöz forduljanak.

Az állás azonnal elfoglalható.

Kelt Sárafalván, 1906. június hó 12.

Török Árpád,

jegyző.

(602-33)

Szabad kézből

eladó

a melencei-utca 437. számú

háza

igen kedvező fizetési fel-

tetelek mellett.

Tulajdonos:

Nagybecskereki Takarékpénztár.

(25-x.25)

Pártoljuk a székely ásványvizeket!

Különösen amelyek oly jó tulajdonsággal bírnak, mint a

Baross-gyógysavanyu viz!

Kitűnő üdítő ízénél és nagy gyógyhatásánál fogva sok világhírű külföldi ásványvizet felülmul, olcsóságánál fogva pedig a szódavizzel versenyez.

Borral, szörpökkel, vagy magában rendkívül kellemes ízű, üdítő ital. Mint gyógyviz gyomor- és vesehajónál rendkívül hatásos és különösen gyenge vérszegény gyermekek állandó italául mint fölülmul-hatatlan gyógyszert használják az egész országban.

Főraktár: Rózsa Béla ur fűszer- és csemege-üzletében Nagybecskereken.

1/2 literes üveg ára 25 fillér, 1 literes üveg ára 38 fillér, 2 literes üveg ára 60 fillér.

A Baross-gyógyforrás kezelősége **Bibarofalva**, u. p. Baróth, vasuti állomás Ágostonfalva, Udvarhelymegye.

575-12.7

Kaszinó-kert

Marcoin Jenő vendéglője.

F. hó 18-án és a következő napokon a

Tarka Szinpad!

Szücs Laczi igazgatása alatt álló

első magyar irodalmi művészársaság

fényes előadásokat

tart.

Közreműködők:

HÓS TERKA,

a fővárosi orfeum magyar énekesnője.

RICZA GIZA,

excentrik.

SZ. HARMAT ILONKA,

szubrett.

VÁRADI ARTUR,

szalonhumorista.

RAJNA SÁNDOR,

karnagy.

SZÜCS LACZI,

jellemkomikus.

CARABIN JÓZSEF,

a legkifűlőbb átváltozó táncművész.

MISTER WILLIAMS

fenomenális nyújtó művész.

Mindennap új művészi programm.

Kezdeté fél 9 órakor.

Belépő díj 1 korona.

Kellemetlen idő esetén az előadás a teremben tartatik meg.

Szücs Laczi,

igazgató.

512-2.2

Egy csinos, teljesen új

stayer kocsi

kéz alatt olcsón eladó.

Megtekinthető (605-2.2)

KULCSÁR tvh. utmesternél

Nagybecskerek, Német-végisor 25/31. sz.

Egy teljesen jó karban levő

tejgazdasági felszerelés

előnyös feltételek mellett e l a d ó,

esetleg üzemben levő tejipartelep

átvehető. (608-3.1)

Bővebbet a kiadóhivatalban.